

Bản tin Pháp luật

BÁO CÁO ĐẶC BIỆT 301 VÀ CÔNG ĐIỆN 38: BẢO HỘ VÀ THỰC THI QUYỀN SỞ HỮU TRÍ TUỆ TẠI VIỆT NAM – NHỮNG TÁC ĐỘNG & HÀNH ĐỘNG

Tháng 6 năm 2026

Ngày 05/5/2026, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Công điện số 38/CP-TTg (Hỏa tốc) về việc tập trung chỉ đạo, triển khai quyết liệt các giải pháp nhằm đấu tranh, ngăn chặn và xử lý hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ ("**Công Điện 38**"). Công Điện 38 được ban hành trong bối cảnh Việt Nam đang phải đối mặt với áp lực lớn từ Hoa Kỳ liên quan đến vấn đề bảo hộ và thực thi quyền sở hữu trí tuệ ("**SHTT**").

Theo **Báo cáo Rà soát Đặc biệt 301 năm 2026** (Special 301 Review 2026) ("**Báo Cáo Đặc Biệt 301**"), Văn phòng Đại diện Thương mại Hoa Kỳ ("**USTR**") đã xác định Việt Nam là **Quốc Gia Nước Ngoài Ưu Tiên (Priority Foreign Country - PFC)** - mức phân loại cảnh báo cao nhất và nghiêm trọng nhất, được đưa ra sau quá trình trao đổi song phương kéo dài giữa Hoa Kỳ và Việt Nam nhưng vẫn chưa giải quyết được các quan ngại trọng yếu về bảo hộ và thực thi quyền SHTT tại Việt Nam.

Bài viết dưới đây sẽ đi qua 05 cơ sở đánh giá chính mà USTR sử dụng để xác định Việt Nam là Quốc Gia Nước Ngoài Ưu Tiên, đồng thời phân tích những tác động đáng chú ý cũng như các hành động và động thái phản ứng của Việt Nam trước Báo Cáo Đặc Biệt 301 này.

Các Nội Dung Chính

- **USTR Xác Định Việt Nam là Quốc Gia Nước Ngoài Ưu Tiên (PFC):** Việt Nam là quốc gia duy nhất bị xếp vào nhóm PFC dựa trên 05 nhóm vấn đề, tập trung chủ yếu vào tình trạng thực thi quyền SHTT chưa hiệu quả và thiếu đồng bộ.
- **Tác Động Có Thể Xây Ra:** Đánh giá của USTR phản ánh khoảng cách giữa khung pháp lý và năng lực thực thi, đặt ra thách thức lớn trong bối cảnh môi trường số và thương mại xuyên biên giới phát triển nhanh.

- **Hành Động của Việt Nam và Thực Tiễn Triển Khai:** Công Điện 38 thể hiện phản ứng nhanh chóng và quyết liệt của Việt Nam, với chỉ tiêu tăng ít nhất 20% số vụ việc xử lý - báo hiệu xu hướng siết chặt thực thi trong thời gian tới.
- **Hành Động của Doanh Nghiệp:** Doanh nghiệp - đặc biệt trong lĩnh vực số, thương mại điện tử và xuất khẩu sang Hoa Kỳ - cần khẩn trương rà soát và củng cố tuân thủ SHTT nội bộ.

USTR Xác Định Việt Nam là Quốc Gia Nước Ngoài Ưu Tiên (PFC)

Qua rà soát hơn 100 đối tác thương mại, Việt Nam là quốc gia duy nhất bị xếp vào nhóm “**Quốc Gia Nước Ngoài Ưu Tiên (PFC)**” trong Báo Cáo Đặc Biệt 301. Căn cứ xác định PFC gồm 05 nhóm vấn đề:

- **Vi Phạm Bản Quyền Trực Tuyến:** Việt Nam tiếp tục bị xem là nguồn phát sinh vi phạm bản quyền trực tuyến đáng chú ý, đồng thời là nơi lưu trữ các nền tảng và trang web vi phạm quy mô lớn - bao gồm phim, chương trình truyền hình và nội dung số bằng tiếng Anh hướng đến người dùng toàn cầu. Theo USTR, các chế tài hiện hành chưa tạo được tính răn đe hiệu quả.
- **Tình Trạng Hàng Giả Trần Lan:** Hàng giả tiếp tục được bày bán rộng rãi và công khai tại các chợ truyền thống, đặc biệt ở các đô thị lớn và các địa điểm du lịch. Đáng lo ngại hơn, hàng giả cũng ngày càng xuất hiện nhiều trên các nền tảng thương mại điện tử và mạng xã hội - trong đó hình thức bán hàng thông qua phát trực tiếp / livestream được xem là xu hướng khó kiểm soát do khả năng tiếp cận nhanh và phạm vi rộng.
- **Hiệu Quả Kiểm Soát Biên Giới Còn Hạn Chế:** Mặc dù Luật SHTT sửa đổi đã trao cho Hải quan thẩm quyền chủ động tạm dừng thủ tục hải quan đối với hàng hóa nghi ngờ là hàng giả hoặc hàng sao chép lậu mà không cần yêu cầu từ chủ thể quyền, thẩm quyền này trên thực tế vẫn rất ít được áp dụng. Bên cạnh đó, pháp luật hiện hành chưa quy định đầy đủ thẩm quyền kiểm tra và xử lý đối với hàng hóa quá cảnh có dấu hiệu xâm phạm quyền SHTT.
- **Sử Dụng Phần Mềm Không Có Giấy Phép:** Tình trạng sử dụng phần mềm không có giấy phép trong môi trường doanh nghiệp vẫn tiếp tục diễn ra phổ biến. Trong khoảng ba năm gần đây, các cơ quan chức năng Việt Nam chưa triển khai các hoạt động thanh tra, kiểm tra hoặc xử lý có tính đáng kể đối với hành vi này, dẫn đến thiếu tính răn đe và tình trạng vi phạm tiếp tục kéo dài.
- **Hành Vi Xâm Phạm Tín Hiệu Truyền Hình Cấp và Vệ Tinh:** Bộ luật Hình sự hiện chưa có quy định về chế tài hình sự đối với hành vi giải mã trái phép tín hiệu vệ tinh - dù Luật SHTT đã ghi nhận đây là hành vi xâm phạm quyền liên quan. Cả hai văn bản trên cũng chưa có quy định rõ ràng về hành vi đánh cắp tín hiệu truyền hình cấp.

Tác Động Có Thể Xảy Ra từ Báo Cáo Đặc Biệt 301

Việc bị xếp vào nhóm PFC không chỉ gây ảnh hưởng về danh tiếng và quan hệ thương mại, mà còn là tiền đề để Hoa Kỳ

xem xét khởi động điều tra theo Mục 301 của Đạo luật Thương mại Hoa Kỳ năm 1974. Trong trường hợp các quan ngại không được xử lý thỏa đáng, Việt Nam có thể đối mặt với nguy cơ tăng thuế quan, hạn chế tiếp cận thị trường, hoặc các biện pháp trả đũa thương mại ảnh hưởng trực tiếp đến các ngành xuất khẩu chủ lực.

Xem xét chi tiết hơn đối với 05 căn cứ đánh giá, có thể thấy phần lớn đều dựa trên cơ sở nhất định. Thách thức hiện nay không chỉ nằm ở việc xây dựng khung pháp lý - vốn đã được củng cố qua Luật SHTT, Luật Thương mại điện tử, Luật An ninh mạng và các nghị định hướng dẫn - mà còn ở năng lực tổ chức thực thi trong bối cảnh công nghệ và phương thức vi phạm ngày càng tinh vi. Ba thách thức nổi bật bao gồm:

- **Thách Thức Trong Thực Thi Quyền Tác Giả Trên Môi Trường Số:** Các trang web phim lậu có thể “tái xuất” gần như ngay lập tức sau khi bị chặn nhờ hệ thống tên miền và máy chủ dự phòng được chuẩn bị sẵn. Việc chặn đơn lẻ từng tên miền không mang lại hiệu quả lâu dài nếu thiếu các biện pháp truy vết và xử lý tổ chức, cá nhân điều hành đứng sau hệ thống phát tán nội dung vi phạm.
- **Thách Thức Trong Kiểm Soát Hàng Giả Và Hàng Hóa Vi Phạm Quyền SHTT:** Trách nhiệm của sàn thương mại điện tử trong kiểm soát người bán chưa tương xứng với tốc độ phát triển thị trường số. Nhiều nền tảng xuyên biên giới chưa có hiện diện pháp lý đầy đủ tại Việt Nam, gây trở ngại trong xác minh danh tính người bán, thu thập chứng cứ điện tử và triển khai biện pháp xử lý vi phạm.
- **Hạn Chế Về Nhận Thức Và Ý Thức Tuân Thủ Pháp Luật SHTT:** Một bộ phận doanh nghiệp và cá nhân vẫn xem việc sử dụng phần mềm không có giấy phép, khai thác nội dung số không được cấp quyền hoặc kinh doanh hàng hóa sao chép hoặc sử dụng nhãn hiệu của bên khác là hành vi “phổ biến”, chưa nhận thức đầy đủ về tính chất vi phạm pháp luật và các rủi ro pháp lý liên quan.

Hành Động của Việt Nam và Thực Tiễn Triển Khai

Ngay sau khi USTR công bố Báo Cáo Đặc Biệt 301, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Công Điện 38, chỉ đạo toàn bộ lực lượng chức năng triển khai đồng loạt từ 07/5/2026 đến 30/5/2026 theo tinh thần **không có vùng cấm, không có ngoại lệ**. Các nội dung chỉ đạo được nhóm theo ba hướng hành động chính:

- **Điều Tra và Truy Tố:** Bộ Công an chủ trì xác minh, khởi tố các vụ án xâm phạm quyền tác giả, nhãn hiệu và chỉ dẫn địa lý, triệt phá các website vi phạm bản quyền quy mô lớn - đặc biệt là các trang lưu trữ phim, âm nhạc, game, truyền hình lậu bằng tiếng Việt và tiếng Anh. Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Tòa án nhân dân tối cao đẩy mạnh truy tố và xét xử các vụ án điển hình có tính răn đe.
- **Kiểm Tra Thực Địa:** Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch tổ chức kiểm tra bản quyền phần mềm, phim, âm nhạc tại doanh nghiệp; Bộ Công thương, Ủy ban nhân dân các tỉnh, thành phố tăng cường kiểm soát hàng giả, hàng hóa xâm phạm quyền SHTT. Cả hai nhóm đều có chỉ tiêu **tăng ít nhất 20% số vụ việc xử lý so với tháng 5/2025**.
- **Kiểm Soát Biên Giới và Đối Ngoại:** Bộ Tài chính chỉ đạo Hải quan chủ động tạm dừng thông quan hàng hóa có căn cứ rõ ràng là hàng giả, với chỉ tiêu **tăng ít nhất 20% số vụ tạm dừng và xử lý so với tháng 5/2025**. Bộ

Ngoại giao kịp thời cung cấp thông tin về nỗ lực thực thi quyền SHTT của Việt Nam cho các đối tác quốc tế.

Thực hiện chỉ đạo theo Công Điện 38, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã ban hành kế hoạch về việc thành lập đoàn kiểm tra việc chấp hành các quy định pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan tại các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân có liên quan như các doanh nghiệp, tổ chức, cá nhân khai thác, sử dụng quyền tác giả, quyền liên quan hoạt động trong lĩnh vực cung cấp nội dung số; truyền thông, quảng cáo; phát hành phim, âm nhạc; phần mềm, công nghệ thông tin; thương mại điện tử; dịch vụ internet, mạng xã hội; có hoạt động khai thác các tác phẩm, chương trình trên môi trường mạng. Bên cạnh đó, Cục Hải quan đã ban hành công văn khẩn yêu cầu các đơn vị trong toàn ngành đồng loạt triển khai các biện pháp tăng cường kiểm soát, đấu tranh chống buôn lậu, gian lận thương mại, hàng giả và hàng xâm phạm quyền SHTT.

Ngay trong giai đoạn đầu triển khai, các cơ quan chức năng đã nhanh chóng ban hành nhiều chỉ đạo và kế hoạch thực hiện với mức độ quyết liệt cao; phần lớn các cá nhân, tổ chức, doanh nghiệp liên quan cũng đã có động thái chủ động rà soát và tăng cường tuân thủ. Tuy nhiên, bảo hộ và thực thi quyền SHTT không nên chỉ được nhìn nhận như giải pháp tình thế hay phản ứng ngắn hạn trước sức ép thương mại quốc tế.

Hành Động của Doanh Nghiệp trước Báo Cáo Đặc Biệt 301

Các doanh nghiệp cần khẩn trương rà soát hiện trạng tuân thủ nội bộ, đặc biệt đối với các nội dung được USTR đề cập, như: tính hợp pháp của phần mềm đang sử dụng; việc sử dụng hình ảnh, nhãn hiệu, bao bì, nội dung quảng bá; cũng như nguồn gốc và quyền sử dụng hợp pháp đối với dữ liệu, thiết kế, tài liệu kỹ thuật, tác phẩm số và nội dung tiếp thị.

- **Nền tảng số, thương mại điện tử, lưu trữ, mạng xã hội:** Cần củng cố quy trình kiểm soát nội dung và kiểm duyệt người bán, tăng cường cơ chế tiếp nhận và xử lý phản ánh về xâm phạm quyền SHTT, kịp thời gỡ bỏ hàng hóa, gian hàng hoặc nội dung có dấu hiệu vi phạm rõ ràng. Các doanh nghiệp vận hành nền tảng cũng nên rà soát điều khoản sử dụng, cơ chế xác minh người bán/người dùng, quy trình lưu trữ dữ liệu và cơ chế phối hợp nội bộ để kịp thời xử lý các yêu cầu liên quan đến quyền SHTT, đặc biệt trong bối cảnh môi trường số đang trở thành trọng tâm thực thi.
- **Doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực truyền thông, quảng cáo, sáng tạo nội dung và phát trực tiếp / livestream:** Đây là nhóm có mức độ tiếp xúc cao với rủi ro bản quyền và quyền liên quan trong giai đoạn hiện nay. Các doanh nghiệp nên rà soát cơ sở pháp lý đối với toàn bộ nội dung được khai thác cho mục đích thương mại, bao gồm âm nhạc, hình ảnh, video, nội dung do người có sức ảnh hưởng (KOL/KOC) hoặc các đơn vị cung cấp dịch vụ quảng cáo, truyền thông cung cấp, đồng thời xây dựng cơ chế kiểm tra và lưu trữ hồ sơ chứng minh quyền sử dụng hợp pháp.
- **Doanh nghiệp sử dụng phần mềm và nội dung số trong hoạt động nội bộ hoặc thương mại:** Cần rà soát tình trạng cấp phép đối với phần mềm đang sử dụng, bao gồm phần mềm văn phòng, phần mềm thiết kế, công cụ công nghệ, ứng dụng hỗ trợ công việc và các giải pháp số được triển khai nội bộ. Đồng thời, doanh nghiệp nên kiểm tra quyền sử dụng hợp pháp đối với hình ảnh, video, âm nhạc, font chữ, template thiết kế và các nội dung số được sử dụng trong marketing, truyền thông, đào tạo hoặc hoạt động thương mại. Cần lưu ý rằng nội

dung được cung cấp bởi bên thứ ba hoặc được thu thập từ các nguồn công khai không đồng nghĩa với việc doanh nghiệp đương nhiên có quyền sử dụng hợp pháp đối với các nội dung đó.

- Doanh nghiệp xuất khẩu sang Hoa Kỳ:** Bên cạnh rà soát tuân thủ SHTT, cần đẩy mạnh minh bạch hóa thông tin, số hóa hồ sơ và nâng cao khả năng truy xuất trong toàn bộ chuỗi cung ứng. Việc chuẩn bị sẵn hồ sơ tuân thủ SHTT là cần thiết để sẵn sàng cho các cuộc rà soát tiếp theo của USTR. Các doanh nghiệp này cũng nên đánh giá mức độ phụ thuộc vào thị trường Hoa Kỳ, rà soát các cam kết liên quan đến SHTT trong hợp đồng với đối tác, nhà cung cấp hoặc đơn vị gia công, cũng như chuẩn bị phương án ứng phó nếu môi trường thương mại song phương phát sinh thêm các biện pháp giám sát hoặc kiểm soát.
- Doanh nghiệp có vốn đầu tư nước ngoài:** Cần lưu ý rủi ro khi đối tác hoặc nhà cung cấp địa phương vi phạm quyền SHTT - điều này có thể ảnh hưởng đến chuỗi cung ứng và hình ảnh thương hiệu trên thị trường quốc tế.

Kết Luận

Báo Cáo Đặc Biệt 301 đã thẳng thắn chỉ ra những tồn tại kéo dài trong công tác bảo hộ và thực thi quyền SHTT tại Việt Nam. Ở chiều ngược lại, Công Điện 38 cũng cho thấy động thái phản ứng tương đối nhanh chóng, chủ động và quyết liệt của Việt Nam - phần nào thể hiện cam kết trong việc tăng cường bảo hộ quyền SHTT, cải thiện môi trường đầu tư và đáp ứng các yêu cầu từ các đối tác thương mại quốc tế.

Để tạo ra chuyển biến thực chất và bền vững, hoạt động thực thi cần được duy trì một cách thường xuyên, đồng bộ, quyết liệt và triệt để trong dài hạn. Kết quả triển khai Công Điện 38 và phản hồi tiếp theo của USTR - bao gồm khả năng Hoa Kỳ khởi động điều tra theo Mục 301 trong trường hợp không ghi nhận được những cải thiện thực chất - sẽ là thước đo quan trọng để đánh giá liệu Việt Nam có thể được đưa ra khỏi danh sách PFC trong kỳ rà soát năm tới hay không.

Bên cạnh đó, việc tuyên truyền, phổ biến nhằm nâng cao ý thức của người dân đối với các hệ quả của hành vi xâm phạm quyền SHTT cũng cần được triển khai theo cách thức đổi mới, dễ hiểu, dễ tiếp cận. Đồng thời, cần có các giải pháp hợp tác, đối ngoại để tạo điều kiện cho người dân được tiếp xúc với các nguồn nội dung chính thống một cách dễ dàng hơn, từ đó giảm thiểu dần nhu cầu sử dụng các nội dung vi phạm.

Giới thiệu về Indochine Counsel

Được thành lập vào tháng 10 năm 2006, Indochine Counsel là một hãng luật thương mại hàng đầu tại Việt Nam. Với vị thế thuận lợi, chúng tôi hỗ trợ các nhà đầu tư quốc tế và các doanh nghiệp nước ngoài trong việc chinh phục môi trường pháp lý tại một trong những quốc gia năng động và thú vị nhất châu Á. Chúng tôi cũng tự hào cung cấp các dịch vụ pháp lý cho các nhà đầu tư trong nước đang tìm kiếm cơ hội vươn ra thế giới. Với đội ngũ hơn 45 luật sư và nhân viên làm việc tại hai văn phòng tại Thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội, Indochine Counsel cung cấp dịch vụ pháp lý chuyên nghiệp trong nhiều lĩnh vực khác nhau, đồng hành cùng khách hàng trong suốt hành trình phát triển doanh nghiệp. Chúng tôi là đối tác đáng tin cậy tại Việt Nam, mang đến giải pháp pháp lý toàn diện cho cả thị trường trong nước và quốc tế.

Indochine Counsel cung cấp các dịch vụ pháp lý toàn diện trong nhiều lĩnh vực khác nhau bao gồm:

- Chống Độc quyền & Cạnh tranh
- Tài chính & Ngân hàng
- Doanh nghiệp & Thương mại
- Năng lượng, Tài nguyên & Cơ sở hạ tầng
- Sở hữu Trí tuệ
- Đầu tư Nước ngoài
- Lao động & Việc làm
- Tranh tụng & Giải quyết Tranh chấp
- Mua bán & Sáp nhập
- Bất Động sản & Xây dựng
- Chứng khoán & Thị trường Vốn
- Công nghệ, Truyền thông & Viễn thông

Liên hệ

Để biết thêm thông tin hoặc cần hỗ trợ, vui lòng liên hệ với chúng tôi:

Đặng Thế Đức

Luật sư Điều hành

E duc.dang@indochinecounsel.com

Vũ Hoàng Hà Thu

Luật sư | Trưởng Bộ phận Sở hữu Trí Tuệ

E thu.vu@indochinecounsel.com

Nguyễn Lê Toàn Phước

Trợ lý Luật sư

E phuoc.nguyen@indochinecounsel.com

Văn phòng Tp. Hồ Chí Minh

Phòng 305, Tầng 3, Tòa nhà Centec
72-74 Nguyễn Thị Minh Khai, Phường Xuân Hòa
Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

T +84 28 3823 9640
F +84 28 3823 9641
E info@indochinecounsel.com

Văn phòng Hà Nội

Phòng 705, Tầng 7, Tòa nhà CMC
Phố Duy Tân, Phường Cầu Giấy
Hà Nội, Việt Nam

T +84 24 3795 5261
F +84 24 3795 5262
E hanoi@indochinecounsel.com

Bản tin Pháp luật này được xây dựng nhằm cung cấp cho khách hàng và các đối tác của chúng tôi thông tin mang tính tổng quan về vấn đề liên quan và chỉ nhằm mục đích tham khảo. Tài liệu này không làm phát sinh bất kỳ nghĩa vụ tư vấn hoặc trách nhiệm pháp lý nào của Indochine Counsel. Thông tin được cung cấp không nhằm mục đích và không nên được xem là sự thay thế cho ý kiến tư vấn pháp lý hoặc ý kiến chuyên môn khác.

© 2006 – 2026 Indochine Counsel. All Rights Reserved

Liên hệ với chúng tôi tại
Indochinecounsel.com

LinkedIn

Facebook

YouTube